

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravníštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani 9. januarja.

—r.— Kdor piše o graškem Waserji in o graškej nadsodnji sploh, ima težko stališče. Vsako besedico polagati mora dvakrat in trikrat na tehtnico, in še potem mu visi §. 300. kazenskega zakona, kakor ostrobrušen Damoklejev meč nad glavo in prav čudež mora se zgoditi, če se slabotna nit, na katerej je privezan ta meč, ne utrga, in če se meč sam ne zasadi v črepinjo predrznežu, ki je ekscelenco zapletel v javno diskusijo.

Ali končno živimo v ustavnej državi, in čel ljubljanski „Wochenblatt“ o kranjskem deželnem predsedniku sme to in ono pisati, tako nam bode tudi dovoljeno javno povedati, da mi gospoda Waserja ne ljubimo, in da prav težko pričakujemo, da bi prej ko mogoče izpraznil nadsodnijsko palačo v Gradci. To so želje, kakor gojijo tudi Nemci želje, da bi grof Taaffe pobral svojo zistemo, ter ž njo odrinil čez gore v deveto deželo! Na tem nij nič pregrešnega, ker v Avstriji nij zakona, kateri bi nam zapovedoval, ljubljanskega Gertscherja ali pa graškega Waserja ljubiti. Oba sta prezaslužna sodnika, in mi smo trdno prepričani, da sta s svojim dozdanjim delovanjem državi uže davno stoterno poplačala penzije bogati kruh, kateri se jima bode delil do groba!

Te želje torej niso pregrešne; pregrešno pa tudi nij vprašanje: je li graška nadsodnja sploh potrebna in ali bi justici bilo na kvar, če bi se visoka ta nadsodnja popolnoma odpravila? Mi smo prijatelji varčnosti, in vsak goldinar se nam smili, kojega z dolgovi uže tako preobložena država izda! Samo zavoljo varčnosti govorimo torej o tem vprašanji, in Bog ne daj, da bi mi z nasvetovano oupravo vi-

soke graške nadsodnije hoteli ob jednom odpraviti tudi njenega načelnika viteza Waserja. Istina je, da se gospod vitez Waser v penzijo poslati ne sme, in da je kot nadsodnik neodstavljev. Istina je pa tudi, da bi ekscelenca konečno vendar le morala sprijazniti se z modro polo, če bi se vsled nove organizacije nadsodnij odpravila nadsodnja v Gradci. Ali gospoda Waserja penzioniranje je stvar, ki uživa le postransko važnost. Zdaj pa se oziramo, če gospoda Waserja tudi ne ljubimo, v prvej vrsti na financijelne dobičke, kateri bi pri odpravi omenjene nadsodnije vsekako zdatni bili. In uže samo zavoljo teh financijelnih dobičkov videlo bi se nam silno modro, če bi se nadsodnja v Gradci razkosala, ter razdelila mej sosedne nadsodnije. Severni stajerski del izroči naj se nadsodnji na Dunaji, katera tako nij preobširna. Južnoštajersko in Kranjsko oddelilo bi se lahko nadsodnji tržaškej; Koroško pa naj ima nadsodnja v Innsbruku, katere štirjaški obseg je sedaj tako neznamenit, da je v resnici zadnji čas nekoliko pomno žiti ga!

S tem razkosanjem doseglo bi se, da bi pod tržaško nadsodnijo spadale večinoma vse slovenske pokrajine, in da bi potem bojevati se morali samo s peščico Lahov, kateri nam nikedar toliko nevarni ne bodo, kot so nam Nemci. Nadsodnja tržaška dobila bi eminentno slovansk značaj, kar bi na razvitek in napredovanje slovanstva Lahom nasproti mogočno vplivalo. Zategadelj zahteva uže državna rezona, da se posloveni tržaška nadsodnja, ker nevarnost laškega sosedstva izginila bode le takrat, če bode mejo branilo mogočno in razvito slovenstvo! Gledé justičnih

razmér pa smo mi Slovenci isto tako radi v Trstu kot v Gradci, in justica prav nič trpela ne bode, če bodo naši nadsodniki sedeli v Trstu in ne več v Gradci! Pri vsem tem pa si prihranimo tudi lepo svoto denarjev, ker nadsodnije so drag aparat, in uže jedna sama nadsodnja stane mnogo denarjev! Tako na primer vleče ekscelenca Waser na leto 10.000 goldinarjev, kateri se gotovo prihranijo, če se graška nadsodnja odstrani! Z jedno besedo, napolčil je čas, da naši gospodje poslanci prično tudi vprašanje o potrebi ali nepotrebi graške nadsodnije premišljevat, na vse strani preudarjati in preresetavati!

To vprašanje je v prvej vrsti financijelne narave, in ker je princip varčnosti spoštovan pri vseh parlamentarnih strankah, upamo, da čez malo let ne bodemo imeli več — nadsodnije v Gradci, in sicer zategadelj ne, ker to zahtevajo — državne finance! Na delo torej gospodje državni slovenski poslanci!

Nova posojilnica.

Iz Maribora 8. januarja.

Česar smo uže dosti let želeli, a zaradi raznih zaprek ne dosegli, posrečilo se nam je denes izvršiti. Ustanovili smo posojilnico za Maribor in okolico. Pri odvetniku g. dr. Glačniku se je denes dopoldne zbralo več veljavnih gospodov, ki so sklenili po vzgledu drugih posojilnic napraviti tukaj denarni zavod, kateri je ravno v našem okraji silno potreben. Navzočni so podpisali pravila in deleže ter volili ravnateljstvo in nadzorstvo.

V ravnateljstvo so bili izvoljeni: za ravnatelja g. dr. B. Glačnik, advokat, za denarničarja g. Pavel Simon, posestnik in fabrikant šampanjca, za kontrolorja g. Franc Bindlechner, posestnik,

LISTEK.

NOV.

(Spisal I. Turgenjev, preložil M. Malovrh.)

Prva knjiga.

(Dalje).

III.

Elegantni gospod pristopil je k Neždanovu in z dobrohotnim smehom okolo ustnic del:

„Imel sem uže jedenkrat priliko se z vami, gospod Neždanov sniti, da imel sem celo srečo, se z vami razgovarjati; bilo je to predvčeranjim v gledališči, ako se še spominata.“ (Tujec je utihnil, čakajoč odgovora; Neždanov pokimal je le malo z glavo in zarudel.) Da! . . . Denes pa pridem zavoljo anonce, katero sem v novinah čital. Govoril bi rad nekoliko besedij z vami, ako gospode ne motim . . . (Tujec priklonil se je Mažurini ter s svojo s švedsko rokavico odeto roko pokazal proti Paklinu in Ostrodumovu . . . ako vas ne zadržujem . . .“

„Ne, nikakor ne . . .“ del je Neždanov v malej zadregi. „Gospoda, dovolite . . . Ali bi se ne hoteli vsesti?“

Tujec se je ljubeznivo naklonil ter si stol primaknil. a ker so vsi drugi navzočni stali, se tudi on nij vsedel.

„Z Bogom, Aleksej Dimitrijevič,“ rekla je Mažurina, „kesneje pridem zopet.“

„Jaz tudi,“ dodal je Ostrodumov . . . „jaz pridem tudi kesneje.“

Mažurina šla je mimo tujca in kakor bi hotela njemu klubovati, segla je Neždanovu v roko, ter odšla, ne da bi koga pozdravila. Ostrodumov šel je za njo, ter brez povoda s čevlji ropotal, a ustna so se mu nabrala v zaničljiv smeh, kakor bi hotel reči: „Tvoja suknja mi presneto malo imponira.“

Tujec gledal ju je z radovednimi očmi; potem jih je pa uprl v Paklina, v nadi, da bode tudi ta izginil. Toda Paklin tega nij storil, nego stopil je z afektiranim smehom nekoliko v stran, ter se tam vsedel. Za njim vsedel se je tudi tujec in naposled Neždanov.

„Jaz se zovem Sipjagin, kakor vam je morda znano,“ povzel je tujec z nekim ponosom besedo.

Najprej povedati nam je, kako se je Neždanov z onim gospodom v gledališči seznanil.

Predstavljal se je igra tedaj slovečega Ostrovskega „Ne vsedaj se v tuje seni“. Pred obedom šel je Neždanov, da si vstopnico kupi, ali pri kasi

je uže polno ljudij videl. Hotel si je kupiti biljet za parter; ko pride h kasi, zavpije za njim stoječ častnik: „temu gospodu boste morali novce menjati; kar tega pri meni nij treba, izvolite mi hitro dati biljet za sedež v drugej vrsti. Jaz ne utegnem čakati.“ Pri teh besedah hotel je svoje bankovce, tri rublje vredne, kasirju dati.

„Oprostite, gospod častnik,“ odgovoril je Neždanov srditim glasom, „jaz si nameravam tudi biljet za sedež v drugej vrsti kupiti,“ — in dal je kasirju tri rublje, ves svoj kapital. Dobil je zahtevani biljet ter oni večer sedel v aristokratskem oddelku Aleksandro-gledališča.

Oblečen je bil slabo, brez rokavic, v zamazanih čevljih, to ga je v zadrego spravilo, nad katero se je potem jezil. Poleg njega na desnej sedel je nek general poln medalij in zvezd; na levej oni elegantni gospod, tajni svetnik Sipjagin, katerega nenadni prihod je dva dni kesneje Mažurino in Ostrodumova tako vznemiril. General pogledal je nekaterekrat na Neždanova, kakor na nekaj nena-dejanega, nedostojnega, razžaljivega; — tudi Sipjagin opazoval je iz strani svojega sosedu, toda v njegovih pogledih nij bilo nič sovražnega. — Vsi okolo Neždanova sedeti bili so iz višjih krogov ljudje in so se mej seboj poznavali, kajti pozdravljali so

za odbornike pa gg. dr. F. Radej, notar in deželni poslanec, dr. Feliks Ferk, zdravnik, M. Berdajs, trgovec, in Josip Rapoc, posestnik, vsi v Mariboru. V nadzorništvo so bili izvoljeni gg. dr. F. Dominkuš, advokat in deželni poslanec, Lovro Herg, kanonik, dr. L. Gregorec, profesor, Janez Flucher, posestnik in deželni poslanec in Fran Rapoc, notar v Mariboru.

Ravnateljstvu se je naložilo, da ima preskrbeti vknjiženje zadruga in vse pripraviti, da začne zadruga kmalu delovati. Imena izvoljenih gospodov, ki so vsi volitev sprejeli, so nam porok, da bode posojilnica se lepo razvela ter našemu kmetškemu ljudstvu, pa tudi meščanom pomagala in zlasti na kmetih rešila, kar se da še ohraniti. Kajti tacega žalostnega propada na kmetih, kakor v naši okolici, menda nikjer nij najti in res poslednji čas je, da stopimo na noge in odvrnemo preteči pogin od našega kmetijstva. Zato kličemo novemu društvu: dobro došlo! in slava možem, ki so se lotili dela. Slovenci jim bodo vedno hvaležni.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. januarja.

Pred kratkim se vršča skupna ministerska posvetovanja tikala so se vprašanja, kako napraviti mir v **Krivošijah**. Sklenilo se je, da se mora na vsak način v Dalmaciji izvesti brambeni zakon, v to mer pa da se mora vojna moč v Dalmaciji pomnožiti, in poslale so se res uže nove čete tja doli. Listi kaj različno sodijo o teh nemirih, jedni hoté videti v teh nereditih v Krivošijah veliko nevarnost za državo, drugi pa le malenkostne momentane praske, ki nijnajo dalje nobenega pomena. Težko je pač soditi o teh nemirih, kajti poročila o številu upornikov so jako pomanjkljiva in ne vé se, kako daleč se razteza ta upor. Čez noč pa se lahko zgodi, da se ta upor razširi kakor ogenj tudi pri sosednih Hercegovcih, kajti mej narodi temi je zveza krvi in kri nij voda. Treba torej, da kolikor možno hitro naša vlada umiri te upornike, drugače mogla bi nastati istinito ne mala nevarnost. — Iz Zadra se poroča od 7. t. m.: V Sutorini sprjele so se čete in hercegovski uporniki. Po kratkem boji so se uporniki potegnili v Krivošije nazaj.

Vnanje države.

V **Rusiji**, kakor znano, napravljajo se velike reforme v vojaštvu. To hoteli so takoj vporabiti sovražniki Rusije in zagnali so po listih vesti, da ona namerava napad na Nemčijo, da bi le tako ščovali proti njej. — V „Nordd. Allg. Ztg.“ se poroča, da vesti o vstajah kmetov nijnso resnične.

Iz Rima se poroča, da zdanje razprave mej **papežem** in Nemčijo zadevajo le cerkveno-administrativna vprašanja.

Italijanski kralj je odločno protestiral proti vmešavanju inozemstva v zadevi papeževje. Sicer pa

je Italija osamljena. celo Francija se kaže, da hoče z Bismarkom za papeža Rim zahtevati.

Turčija pošilja častnike v Tripolis, da organizirajo vojsko proti Francozom.

Egiptovsko vprašanje postati bi moglo za Evropo to, kar je bilo v lanskem letu črnogorsko in grško mejno vprašanje. Kakor smo uže poročali, sklenili sta angleška in francoska vlada skupno postopati v Egiptu, ne ozirajoč se na druge evropske vlasti. Zdaj pa so se uže začeli glasovi, da bodo druge vlasti temu samovlastnemu postopanju nasproti stopile, kajti egiptovsko vprašanje rešiti mora Evropa, a ne le Francija in Anglija.

Veliko senzacijo napravil je razglas **nemškega** cesarja kot pruskega kralja. V razglasu tem govori cesar o konstitucionalnem življenju: „Pravica kraljeva, vlado in politiko Pruske po svojej volji voditi, je po ustavi omejena, a ne odpravljena . . . Jaz ne mislim svobode volitev kraljšati; a oni uradniki, ki imajo izvrševati moje ukaze in se po disciplinarnem zakonu lahko odstavijo, morajo držati priseženo dolžnost tudi pri volitvah. Zvesto izpolnjevanje te dolžnosti bodem s hvaležnostjo priznaval in pričakoval od vseh uradnikov, da se oziraje se na prisego zvestobe zdržujejo vsake agitacije proti mojej vladi tudi pri volitvah.“ „Deut. Ztg.“ divja kakor besna proti tem besedam, zakaj? nij težko uganiti, kdor le količkaj pozna našo politiko za ustavovernega gospodstva.

Dopisi.

Iz Cirknice 5. jan. [Izv. dop.] Precej dolgo je uže, kar nijnate nič glasa tukaj od nas. Dremali smo, dremali malo v društvenem življenju: bila je to prava „saison morte!“

No, zadnjim občnim zborom naše „narodne čitalnice“ prebudili smo se zopet; in če se njega sklepi srečno izvrše, živeli bodemo zopet prav veselo.

Prav živahen in obilo obiskovan je bil le-ta zadnji zbor: na njem se je skoro jednoglasno sklenilo po drugih običajnih zborovalnih točkah: pozdravu predsednikovem, govoru blagajnika in tajnika, volitvi novega zbora in tacih reči, da se naše društvo iz malih in omejenih svojih prostorov preseli pod lepo za vse mogoče slučaje primerno streho g. Josipa Milavca, kjer so se uže itak navadno iz gostoljubnosti vršile naše večje veselice. Se ve, da smo imeli za vsakdanje dobrega večšega gospodarja; ali v svečanih časih so bili pač križi in križi, kar je razvitek društva na zunaj in znotraj krhalo. Zatorej pričakuje vsak, kdor naše razmere pozna, z novim častnim bivanjem novega cveta in novega sada. Posebe pa bode to ugajalo okolici in okiskovalcem našega jezera, ker bodo v hiši narodnega društva našli lahko vse potrebe za dušo in telo!

Na čelu društva je odbor: J. Resman, predsednik; A. Pogačnik, namestnik; P. Repič, blagajnik; F. Zagorjan, tajnik; F. Žirovnik, knjižničar; Fr.

Ostrovskega, nego o tedanjih znanstvenih in celo političnih vprašanjih. Neždanov govoril je kakor poprej, ter vse še bolj na debelo slikal, kakor da bi hotel reči: „Ker si uže tako radoveden, naj ti bode!“ — Sosednjega generala nij Neždanov s svojim obnašanjem samo vznemirjal, nego jezil ga je in zdel se mu je celo sumnjiv.

Ko je bila igra gotova, se je Sipjagin jako ljubeznivo od Neždanova poslovil, ne vprašaje ga za njegovo ime — svojega pak tudi imenoval nij. Ko je na stopnicah čakal, da pride njegov voz na vrsto, približal se mu je adjutant knez G. — „Opazoval sem te iz lože,“ rekel mu je knez, „ali veš, s kom si se zabavljaj?“ — „Ne; a ti?“ — „Ne umen nij, kaj?“ — „Nij ne, nij; kdo pa je?“

Knez nagnil se je k njemu, ter mu francoski v uho šepetal: „Moj brat! Da, da, moj brat! Nezakonski sin mojega očeta . . . zove se Neždanov (to je nepričakovani). Bodočnost njegovo osigural je oče . . . il lui a fait un sort . . . On dobiva penzijo . . . Pameten dečko, in, hvala bodi očetu, dobro odgojen. Samo na slaba pota je zašel, postal je republikanec . . . K nam ne sme več . . . Il est impossible! Toda, z Bogom, moj voz čaka.“ Knez je odšel, a drugi dan čital je Sipjagin v novinah Neždanovljevo ponudbo. — Šel je k njemu.

Premrl (Cesarjev), J. Prudič in Fr. Šérko odborniki; D. Drmelj in A. Kraševac namestnika ter voditelja petju in igri.

Ker je še mnogo posla z urejanjem novega stanovanja, v katerem g. J. Milavec (Jurkov) vse elegantno preobrazi, nij mogel novi odbor takoj na delo. Pač je pa sklenil za zdaj, da se napravi dne 12. febr. velika beseda s petjem, igro itd. in s plesom in na pustni terek čedna maskerada s primernim drugim programom.

Materijala je pri nas mnogo dobrega, zatorej upamo lepega uspeha! —

Na konci še nekaj splošnjega. Mi v slovenskej Notranjskej imamo veliko narodnih društev, ki so sicer na videz prav blizu, ali v resnici so daleč, daleč ter brez vzajemnosti. Kadar je čas dejanja, kadar je odločilen čas, nadeja se slednji podpore od bližnjih in daljnih sosedov; pri pripravah in osnovah ravna pa po svoje ne gledé na sosede in njihove namere.

Društva, posebno gosto vkup, napravljajo naj svoje večje veselice vedno v sporazumljeni in lepo zaporedom, da pridemo lahko drug k drugemu v gostje, da se podpiramo v dejanskem spolnovanji dolžnostij kot slovenski rodoljubi.

Tako lepo vzajemno, složno, očitno in odločno, da ne bodo nepričakovano h kratki národne veselice skoro na jednem kraji! In to nij težko, ker naše časopisje radovoljno razglašá stvari o našem národnem društvenem gibanju! D.

Z Dolenjskega 3. januarja. [Izv. dop.] (Predlog.) Ker naše raznovrstno slovensko slovstvo znatno napreduje, smemo iz tega sklepati, da ga slovenski domoljubi vender le podpirajo, nekateri s peresom, nekateri z denarjem, in nekateri redki Slovenci tudi na oba načina. S tem bi si jaz dovolil nasvetovati še tretji način, kako podpirati razširjevanje slovenskega jezika in literature. Pisalo se je namreč po „Slov. Narodu“ in nasvetovalo, da bi Slovenci s svojimi skromnimi močmi tudi beneških Slovencev ne pozabili in jaz bi želel, da bi se tudi spomnili ogrskih Slovencev, katerim se magjarsčina v šole in v cerkve usiluje. Jaz bi želel, da bi tem beneškim in ogrskim Slovcem pa tudi koroškimi in sploh ob mejah živčim sobratom (n. pr. v Istri ali v graškej škofiji) zavedni Slovenci pošiljali brezplačno knjige. Takovega posla pa obstoječi slovstveni društvi (Matica in Mohorjeva družba) nikakor prevzeti ne moreta. V ta namen naj bi se v Ljubljani osnoval odbor (klub) ali društvo, in naj bi po vsem Slovenskem nabiral knjige in časopise slovenske. Mnogi domoljubni Slovenec iz boljšega stanu ima še obilo slovenskih knjig in časopisov, katerih sam prebrati ne more, in kateremu tudi niso takov zaklad, kakeršen bi

„Jaz se zovem Sipjagin,“ rekel je Neždanovu, sedeč pred njim na slamnatem stolu: „iz novin sem izvedel, da bi vi hoteli v službo stopiti; za tega delj prišel sem s sledečim predlogom k vam: Jaz sem oženjen in imam devet let starega, jako nardarjenega sina. Večino poletja in jeseni prebivamo na posestvu, ležečem v guberniji S., le nekoliko vrst od okrajnega mesta. Moja ponudba je sledeča: ali bi vi koteli o počitnicah k nam priti, ter mojega sina v ruščini in zgodovini, katera predmeta ste v novinah omenili, poučevati. Nadejam se, da bode z menoj, mojo obiteljjo in s položajem posestva zadovoljni. Vrt je lep, reka blizu, zrak dober, hiša prostorna . . . Ali ste zadovoljni? Potem takem treba še vaše pogoje poznati, akoravno mislim,“ dodal je Sipjagin nekako prevzetno, „da zadovoljo teh ne bode treba mnogo govoriti.“

Ves čas, kar je Sipjagin govoril, gledal ga je Neždanov; njega malo glavo, ozko in nizko a pametno čelo, fliški nos, prijetne oči, pravilna ustna, ki so tako ljubeznivo govorila, po angleški porezano brado — vse to ogledaval je Neždanov in se začuden vprašal: „Kaj pomeni to? Čemu se mi hoče ta človek tako rekoč prikupiti? Ta aristokrat in jaz?! Kaj hoče s to ponudbo?“ . . .

(Dalje prih.)

bile slovenskemu človeku ob meji naši, ako bi mu došle zlasti brezplačno v roko. Marsikateri beneški, zlasti pa ogrski Slovenec naučil se je v šoli brati materinski svoj jezik ali vsaj poznati slovenske črke; zato bi morda rad prebiral slovenske knjige. — S podarovanjem slovenskih knjig v to svrhu pa bi nekateri domoljub, ki drugače naroda podpirati ne more, zadostil svojej narodnej dolžnosti in tako v blagu plačal narodni davek.

Izpod Nanosa 6. januarja. [Izv. pod.] V noči od 31. decembra na 1. januarja t. l. bil je neki Ivan Šteh iz Malih Brd domov gredoč iz Divače v Senožeče od roparjev zavrtno napaden, in to prav pri Senožečah. Ker je napaden bil jako močan, branil se je hudo in ko bi bil imel kaj pripravnega v rokah, rešil bi se bil do dobrega, a žal! imel je prazni roki, torej mu ni bilo mogoče se ubraniti udarcev katere sta mu napadnika s kolom oziroma rajtelnom dajala. Pobili in razmesarili so ga neusmiljeno. Na glavo dobil je štiri smrtne udarce, leva roka mu je prerezana od rame do zapesti in desna je za pestjo tako močno udarjena, da je gotovo kost sesuta, no po životu se udarcev tudi ne manjka. Zdaj leži ubožec v strašnih mukah in bolečinah; otečen je tako, da se nič ne pozna, kje je nos, usta ali oči. Da bi okreval, je neverjetno. Ker je imel novce dobro spravljene, mu jih niso vzeli, kajti gotovo je, da so bili preplašeni ali odpodeni, predno so mogli svoj namen izvršiti. Nesrečnež je povedal, da sta bila dva napadovalca, je to resnica ali ne, se še ne ve.

Do sedaj so dva, jedni pravijo da celo tri močno sumnjive zaprli, jednega iz Gabrč, ostala dva iz Potoč, vasi ležeče poleg Senožeč. Ovajeni so neki vsled neke najdene britve in jeden je pa pral krvavo srajco. No čas nam bode uže vse bolj razjasnil in potem hočem poročati, ako tega ne učini kako bolj spretno pero.

Mozirje 5. januarja. [Izv. dop.] Sv. Štefana večer pr. l. je imela čitalnica mozirska svoj občni zbor. Iz predloženih računov in precejšnjega števila plačanih časopisov, knjig itd. smo videli, da to društvo razmeroma dobro stoji in da se polagoma jači.

V teku preteklega leta in zlasti še za l. 1882 je naročnina prav dobro narastla. Da se je v preteklem letu vse to zmoglo brez dolgov, se imamo zahvaliti blagajniku gosp. Ivanu Vrankoviču, ki je društvenino marljivo pobiral ter vsako priložnost uporabil v podporo društva.

Za letošnje leto so izvoljeni zopet vsi lanske odborniki namreč: R. Škoflek, predsednik, Anton Turnšek, podpredsednik, Ivan Vrankovič, blagajnik, Fr. Žolgar in Josip Turnšek, odbornika.

Ko se je volitev odbora in debata o raznih nasvetih končala, je čitalnični pevski zbor začel prepevati krasne slovenske in hrvatske pesni, kakor: Mili kraj — Nedved, U boj — Zajc, Noč, Na straži, Sredi vasi — dr. G. Ipavec, Lepa naša domovina, Šablenka, Na ples — dr. G. Ipavec, in še mnogo drugih — tudi napitnic.

Pevski zbor, ki šteje sicer 12 pevcev, je bil ta večer prav dobro pomnožen od zunanjih udov, vrlih pevcev; hvala jim!

Petje je pa tudi v pričujočih tako živo veselje užgalo, kakeršno se po deželi redko nahaja. Po dovršenem vsprejemu gledé petja se je začel živahni ples, v odpočitkih so se vrstili govori — napitnice in donele so vmes narodne pesni. Čas nam je tako hitro potekel, da nas je jutrnica opominjala nehati v najživejšem radovanju.

Iz Kostanjevice 5. januarja. [Izv. dop.] Naše še jako mlado a čvrsto bralno društvo, kateremu je marsikoji želel smrt, priredilo je na Silvestra večer veselico, katera je gotovo vsacega udeleženca vseskozi zadovoljila. Gosp. dr. Gestrin kot predsednik je v jedrnatem govoru razlagal pomen in namen društva ter prigovarjal, naj vsak po svojej moči skrbi, da se društvo razširi, da se mnogo kmetovalcev privabi v društvo in se tako doseže prvi in glavni namen: olikanje prostega naroda. Končal je svoj govor s slavoklicem na presvitlega cesarja, kateri je bil navdušeno sprejet. Naposled se je zapela cesarska pesen.

Vrstile so se potem deklamacije in ubrano petje naših domačih pevcev. Konec veselice je bila tombola, katera je donesla blagajnici dovolj dobička. Da sem popolnem vesten, naj še dostavim, da se je vesela družba tudi malo zavrtila — a zabava bila splošna in vsem po godu.

Človek bi mislil, da naše bralno društvo nij nikomur na poti, temveč vsak, imajoč le iskrico razuma in domoljubja bode rad podpiral tako društvo, posebno če so doneski tako mali, kakor pri nas, to je 10 krajc. na mesec. A vender se nahajajo taki možje. S prvega bil je odbor jim preveč priprost, zdaj pa, ko smo volili za leto 1882 g. dra. Gestrina za predsednika, g. Jos. Ovsana, gozdnega oskrbnika, za namestnika, g. L. Abrama, nadučitelja, za tajnika, g. davkarja J. Rozeja za blagajnika in g. Ivana Kalina, posestnika, za knjižničarja, jim volitev nij dovolj imenitna, dasi imenitnejših osob, kakor so omenjene, pri nas nijmamo. Zlasti neka osoba je našemu društvu sovražna in ker mu drugači škodovati ne more, vabila je starega leta dan ljudi k sebi in kdor je prišel, dobil je klobaso zastoj kot dekoracijo menda, in tako se je baje ustanovilo društvo klobasarjev. — Naj imajo veselje!

Omeniti moram še, da ima za naše bralno društvo največjo zaslugo gosp. Anton Marak, kateri je društvu brezplačno oddal prav priličen prostor in za veselico vse prostore v svojej hiši dal društvu na razpolaganje. Slava mu!

V kratkem dobimo tukaj požarno stražo. Pravila so uže gotova in v potrjenje predložena. Rado vedni smo, ali bo to društvo narodno, ali pa bode ogenj le po nemški gasilo. Ker razen dvojice, jednega poštenega, ki vé, da mej Slovenci živi in nikomur kulture ne sili, in jednega debeluha, kateri požarnej straži gotovo veliko hasnil ne bode, pri nas Nemcev nijmamo, nadejamo se, da bo požarna straža pravo narodno društvo in našemu mestu v čast in korist.

Iz sežanskega okraja 6 jan. [Iz viren dopis.] (Kronika slovenskega učiteljskega društva za sežansko-komenski okraj.) Slovensko učiteljsko društvo za sežansko-komenski okraj je do sedaj, kakor iz „Šole“ posnemamo, prebilo prvo leto svojega delovanja. Prvo zborovanje se je vršilo dne 13. januarja 1881 v Komnu. V tem zboru se je volil društveni odbor, kateri obstoji iz sledečih členov:

1. G. Ant. Leban, nadučitelj v Komnu, predsednik.
2. G. Jos. Trampuž, učitelj v Kostanjevici, podpredsednik.
3. Gpdč. Justina Štrukelj, učiteljica v Komnu, tajnica.
4. G. Jos. Hrovatin, nadučitelj v Sežani, de-narničar.
5. G. Ant. Beningar, nadučitelj v Tomaji, pevovodja.

V prvem zboru dne 13. jan. 1881 je govoril g. predsednik Ant. Leban: „o ovirah šolskega napredka.“

Drugo zborovanje je bilo dne 12. maja 1881 v Sežani. V tem zboru so govorili:

1. G. Vrtovec, učitelj v Dolini: „o izreki „l“ in „v“ v ljudskejši šoli.“
2. G. predsednik Ant. Leban iz Komna: „Kako naj se spisuje tednik?“
3. G. c. kr. okrajni šolski nadzornik Fr. Vodopivec: „So li premije koristno sredstvo pri odgoji mladine?“

Tretje zborovanje se je vršilo dne 28. julija 1881 v Sežani. Predavali so:

1. G. And. Vrtovec, učitelj v Dolini: „Poluglasni „e“ v ljudskejši šoli.“
2. G. c. kr. okrajni šolski nadzornik Fr. Vodopivec: „o krajepisu v ljudskejši šoli.“
3. G. Matevž Kantè, učitelj v Sežani: „o zgodovini v ljudskejši šoli.“

Četrto zborovanje je bilo dne 13. okt. 1881 v Nabrežini. Govorili so:

1. G. Ant. Koršič, učitelj v Komnu: „o disciplini in snažnosti v ljudskejši šoli.“

2. G. predsednik Anton Leban: „o važnosti šolskih izletov s šolsko mladino.“

Prihodnji glavni zbor bode pa dne 6. maja t. l. v Tomaji. Govorili bodo:

1. „O materinem jeziku in njega važnosti v ljudskejši šoli“, g. Janko Leban, učitelj v Lokvi.

2. „Praktičen pouk zgodovine“, g. M. Kantè, učitelj v Sežani.

Iz tega se razvidi, da to prvo učiteljsko društvo na Goriškem marljivo deluje: sebi v čast in napredek, a šolstvu v korist in hasen.

Mi mu tedaj kličemo: Naj živi, raste in cvete!

Občni zbor telovadnega društva „Sokola“.

V dan 6. januarja t. l. zbralo se je v društvenej telovadnici čez 70 udov, katere je g. starosta Fr. Ravnihar navdušeno pozdravil, po pozdravu pa otvoril zborovanje.

V svojem govoru oziral se je na slavnost zaroke nadvojvoda Rudolfa s princesinjo Štefanijo, podarjal delovanje društveno v preteklem letu ter naglašal posebno slogu, koja je bivala mej člani. — Spominal se je tudi v živih besedah umrlih, posebno izvrstnega boritelja za narodno pravo, pisatelja ter pesnika g. Josipa Jurčiča in očeta našega naroda slovenskega, nedosegljivega gospoda dr. Jan. Bleiweisa-Trsteniškega ter nazval navzočne, da zakličejo navdušeno „Slavo!“ njijnemu spominu. — Na njega predlog sklenilo se je dalje, naročiti po društvu deset iztisov v Celovci izhajajočega lista „Mir“ ter ga primerno razdeliti in se dalje prijazno zahvaljeval za izvrstno podporo, koja se mu je v teku preteklega leta priznala po odboru in drugim; iskreno pa zahvalil se je gospodom predtelovadcem za njih v istini požrtvovalno ter uspešno poučevanje v telovadbi. — Spominal se je še slavnostij, prirejenih v preteklem letu, ter drugih Sokolovih veselic in končno željo izrekel, da bi tudi v bodočem letu z združenimi močmi delovali v korist društvu in mile naše domovine slovenske.

Obširno poročilo tajnikovo predočilo nam je kaj lepo preteklo društveno dobo in veselega srca spominali smo se velekrasnih dogodkov, na koje nas je v svojem izvrstno sestavljenem poročilu spominal.

Društvo gojilo je telovadbo trikrat na teden in obiskovalo jo je povprek 30 do 50 članov. Učitelji so jej predtelovadci gg. Ginter, Kališnik, Mulaček, Milavec ter Kriger; zadnji je zaradi bolehnosti nekaj mesecev sem telovadbo opustiti moral.

Iz blagajnikovega poročila razvideti je, da je društvo imelo v letu 1881 2016 gld. 57 kr. dohodkov ter 1868 gld. 80 kr. troškov, tedaj čistega ostanka 147 gld. 77 kr.

Društveno premoženje znaša koncem leta 1881 1946 gld. 79 kr. in šteje nad 200 plačujočih ter 10 častnih članov.

Pregledovalcem računov imenovani so bili gospodje: Paternoster J., Knifec R. in Kajzer.

V novi odbor voljeni so za prihodnje leto gospodje: Fran Ravnihar, starosta; Sr. Noll, podstarosta; odborniki: Josip Geba, Vekoslav Legat, Matej Kreč, Ivan Wölfling, Josip Ginter, Ivan Kališnik in Franjo Mulaček.

Maškerada priredi se tudi ta predpust v čitalnične dvorani in bodo, kakor lansko leto, rezervirani vsi gornji ter spodnji prostori restavracije izključljivo le za maškerado obiskujoče občinstvo. — Skrbelo se bode za dobro uredbo ter posebno za različne grupe, katere bodo imele nalog, zabavati navzočne. — V to svrhu bil je odbor pomnožen po gospodih: Zos Miroslav, Zupančič Filip, Škabrne Slavoljub in Brilej Oroslov.

Na predlog društvenega tajnika proglašil se gospod dr. Fon, starosta „Hrvatskemu Sokolu“ v Zagrebu, jednoglasno častnim svojim članom in celemu bratskemu društvu kliče zbor navdušeno „Slavo!“

Gospod Ivan Wölfling zahvaljuje se dalje v imenu društva gospodu starosti Fr. Ravniharju za njegovo vrlo vodstvo in občo ljubezen, koja je kazal v teku tega časa nasproti društvu, za kar mu

